

หาดิ

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

เทศน์พระ วันที่ ๘ ตุลาคม ๒๕๕๗

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจฟังธรรมะ เราตั้งใจฟังธรรม เห็นใหม่ ตั้งแต่วันบวช วันเข้าพรรษา วันเข้าพรรษาต่างคนต่างตั้งใจว่า ๑ พรรษานี้เราจะเร่งความเพียรของเรา ถ้าเร่งความเพียร เห็นใหม่ เราพระชุกงค์กรรมฐาน ออกพรรษาแล้วออกวิเวก ออกวิเวกเพื่อความสงบระงับของใจ ออกวิเวกเพื่อค้นหาสังขาร ออกวิเวกเพื่อค้นหาความจริง ถ้าออกวิเวกนะ

แต่ถ้าพูดถึงบวชตามประเพณี เห็นใหม่ นี่เราบวชมาแล้ว ๑ พรรษา เวลาเข้าพรรษานี้กว่าจะบวชได้ เห็นใหม่ นี่ละล้าละลังๆ ถ้าบวชวัดบ้านก็ได้ฉัน ๒ มือ บวชวัดป่าก็ได้ฉันมือเดียว นี่บวชแล้วจะเอาตัวรอดได้หรือไม่ได้ พรรษานี้จะเอาตัวรอดได้หรือไม่ได้ วิตกกังวลไปหมด แต่นี่ก่อนวันเข้าพรรษา เห็นใหม่ ก่อนเข้าพรรษามันเหมือนเด็กเกิดใหม่ เด็กเกิดใหม่ เห็นใหม่ เขาก็ต้องดูแลรักษา แต่ผู้ที่เห็นภัยในวัฏสงสาร ผู้ที่บวชมาเพื่อความพ้นทุกข์

ชีวิตของเราที่เราได้บวชมาแล้ว เราได้ออกวิเวก เราได้เผชิญกับสัจจะความจริงทางโลกเราก็ได้เผชิญมา เพราะคนจะบวชพระนี่ต้องอายุ ๒๐ อายุ ๒๐ ปีเราก็มีวุฒิภาวะพออยู่แล้ว แล้วเรายังมีการศึกษา เราจบการศึกษาแล้วเราก็อ่บมาบวช เห็นใหม่ เวลาบวชชีวิตเราเกิดมานี้เราติดอยู่กับโลก อยู่กับโลกเราก็ใช้ชีวิตแบบโลกไ้ เราก็ศึกษาธรรมะด้วยแนวทางของโลก ก็ว่าธรรมะนี้มันเป็นเรื่องที่สังขาร

สังขาร เห็นใหม่ ผู้ที่เป็นพระเป็นสงฆ์ ผู้ทรงธรรมทรงวินัยจะต้องมีความสุขๆ จะต้องมีความสุขในหัวใจ นี่แล้วเราจะไปบวช บวชเป็นพระด้วย เราเข้าไปบวชนี้เราจะทำตัวเรา เราจะประพฤติปฏิบัติได้อย่างนั้นหรือไม่ มันก็มีความวิตกกังวลไปหมด เห็นใหม่ เวลาเราจะบวช บวชก่อนเข้าพรรษา แล้วพอเข้าพรรษาแล้ว เราตั้งใจมาแล้ว เราบวชแล้วเราจะทำคุณงามความดีของเรา

ถ้าคุณงามความดีของเรา ๓ เดือนนี้เราจะเอาจริงเอาจังของเรา ถ้าเอาจริงเอาจังของเรา เห็นไหม ถ้าบวชมาแล้วจะต้องไม่มีอะไรเลย จะต้องประพฤติปฏิบัติ จะต้องนั่งสมาธิภาวนาด้วยความ เป็นจริง แต่บวชมาแล้วนี่มันก็ไม่ได้ดังคาดหมาย พอบวชมาแล้วมันก็ยังมียังมีคนทำงานอยู่ เห็นไหม ยังมีข้อวัตรอยู่ ยังต้องมีการทำงานเล็กๆ น้อยๆ คำว่าเล็กๆ น้อยๆ นะ เล็กๆ น้อยๆ แบบทางธรรม ใจ แต่ว่าทางโลกว่างานนี้งานที่ยิ่งใหญ่ งานนี้งานเป็นบุญกุศล เห็นไหม เราก็ต้องมีงาน มีงาน เพราะอะไร เพราะคนเกิดมา คนเราเวลาบวชมาอุปชฌาย์ให้บาตร เห็นไหม อุปชฌาย์ให้บาตรมา ให้ผ้าไตรมา ให้ยารักษาโรคมา ให้อยู่รูกขมุข มันต้องมีปัจจัย ๔

พอบวชมาเป็นพระแล้ว พระก็มาจากคน คนก็ต้องมีที่พึ่งที่อาศัย ถ้าคนมีที่พึ่งที่อาศัยนะ เราบวชมาเป็นพระ เป็นพระนี่ของดีเขาถวายมาโดยศรัทธาไทย ศรัทธาไทยถวายมาเพื่อเป็นปัจจัย ของสงฆ์ ของของสงฆ์เป็นของของสงฆ์ ของของสงฆ์ เห็นไหม เรื่องที่อยู่อาศัย เห็นไหม กุฎี ร้าน ของใช้ของสอยเป็นที่โยมเขาถวายมาเป็นของสงฆ์ พระก็เป็นสมมุติสงฆ์ สมมุติสงฆ์รวมลง ก็เป็นสงฆ์ เอาของของสงฆ์มาใช้ ของของสงฆ์มาใช้ก็ต้องดูแลรักษา

นี่ของเขาดูแลถวายมา ถวายเป็นของสงฆ์ ถวายเป็นส่วนรวมเป็นของกลาง ของกลางเราก็ มาแบ่งมาแจกกัน แจกกันด้วยความเสมอภาค ความแจกด้วยเก็บรักษา ด้วยประหัด มัธยัสถ์ ใครใช้จ่ายฟุ่มเฟือย ใครใช้จ่ายนี้มันเป็นช่องทางออกกิเลส กิเลสมันจะออกทางนี้ ออก ทางความสะควกสะบายนี้ ออกทางว่ามันเป็นของเล็กน้อย ออกนี้ เห็นไหม

เราก็ว่าบวชแล้วต้องประพฤติปฏิบัติ ต้องนั่งสมาธิภาวนา ก็ยังมีงานเล็กๆ น้อยๆ มีงานให้ ทำ งานนี้งานข้อวัตรใจ งานข้อวัตรนี้งานเพื่อรักษาตัวเราเอง รักษาตัวเราเองใจ ให้ถูกต้องตาม ธรรมวินัย ไม่เสียหายไปใจ เพราะมันเอาของสงฆ์มาใช้ เอาของสงฆ์มาเราต้องซัดต้องเก็บ เราไป โดยไม่ได้บอกกล่าวก็ดี ไม่ได้ทำไว้เองนี้เป็นอาบัติปาจิตตีย์ มันเป็นอาบัติ

เรามาหาความดี เราจะมาหาความอาบัติ อาบัติคือความชั่วร้าย ตั้งทุกกฎขึ้นไปนี้ความชั่วๆ คือทุกกฎ อาบัติคือความชั่วร้าย คือความทำผิด นี่เป็นความชั่วร้าย แล้วเรามาใช้มาสอยอยู่ด้วยความผิดความพลาด มันมาใช้สอยด้วยความเป็นอาบัติ มันสอยด้วยความผิดพลาด เห็นไหม ก็เรา ปรารถนาดี เรามาหาความดี แล้วเรามาหาความดีแล้วถ้ามันเป็นอาบัติ มันเป็นเรื่องที่ผิดพลาด มัน จะดีตรงไหน มันจะดีตรงไหน

เอ้า! ก็บวชมานี้ อดส่ำห์แสวงหา มาบวชวัดปฏิบัติ วัดปฏิบัติแล้วก็ต้องนั่งสมาธิภาวนา มันก็ต้องไม่มีงานมาเป็นภาระ มันต้องไม่มีอะไรมาคดถ่วงเลย นั่นเวลาคิดคิดอย่างนั้น มันไม่ใช่พลาสติก ถ้าดอกไม้พลาสติกจับไว้มันก็ไม่เน่ามันก็ไม่เสียหาย ของพลาสติก เห็นไหม โลกเขาก็เป็นอย่างนั้น เป็นของสำเร็จรูป อย่างนั้นใช้ไม่มีวันจบ ไม่ได้ใช้ เอามาหนึ่งคู่ ดอกไม้พลาสติกเอา มาไว้หนึ่งคู่ ก็ซามพลาสติกจะไม่มีอาหาร นี่ไปปฏิบัติขึ้นมาก็ปฏิบัติพอเป็นรูปแบบ แต่จิตใจมันไม่เป็นจริง มันไม่มี เห็นไหม

นี่พูดถึงว่าถ้าคนจะเลือกที่จะบวชกับวัดป่า ถ้าบวชแบบวัดบ้าน วัดบ้านก็มีความสุขสบาย วัดบ้านก็มีการศึกษา วัดบ้านจบแล้วนี่ก็ได้นักธรรมตรี เห็นไหม มีการศึกษา แล้วมาบวชวัดป่าไม่เห็นได้อะไรเลย บวชวัดป่าไม่เห็นได้อะไรเลย

ได้! ได้ที่ว่า เราเอาใจของเราไว้ได้หรือเปล่า ที่เขาศึกษากันนั้นเขาศึกษามาเพื่อปฏิบัติ แต่ของเราปฏิบัติ เรามาในสังคัมปฏิบัติเพราะมีครูบาอาจารย์ท่านปฏิบัติอยู่แล้ว แต่การศึกษาก็เอา คั่นคว่ำเอา นักธรรมตรีศึกษาเอาด้วยตัวเองสอบก็ได้ นี่เราศึกษามาแล้วเราไม่สอบใจ เราไม่สอบ เราศึกษา เราจะสอบจิตของเรา เราจะดูแลหัวใจของเรา เห็นไหม ถ้าดูแลหัวใจของเรา เราเลือกของเราแล้ว เรามาหาดิ แต่คุณงามความดี คุณงามความดีของใคร เห็นไหม ก่อนเข้าพรรษาทุกคนก็ตั้งใจทั้งนั้น จะเอาคุณงามความดี ทุกคนจะขวนขวาย ทุกคนจะปฏิบัติให้ประสบความสำเร็จ ทุกคนจะทำให้ได้ดี

วันนี้วันออกพรรษาแล้ว ๓ เดือนผ่านไปแล้ว มาหาดิ ๓ เดือนผ่านไปแล้ว ๓ เดือนผ่านไป เราทำอะไรของเราบ้าง เห็นไหม วันคืนล่วงไปๆ บัดนี้เธอทำอะไรอยู่ คุณงามความดีที่ดียิ่งกว่านี้ ยังมีอยู่ คุณงามความดี ดีของเรา ถ้าดีของเรา เห็นไหม

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแสวงหาประพจน์ปฏิบัติอยู่ ๖ ปี นั้นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ายังเป็นพระโพธิสัตว์ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมานั้นเป็นศาสดา เป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะต้องแสวงหาอะไร เพราะท่านตรัสรู้ธรรมแล้ว ท่านได้ฆ่ากิเลสไปแล้ว ท่านมีวิมุตติสุขในหัวใจของท่านพร้อมแล้ว แล้วท่านวางกรรมวินัยเอาไว้ให้เราศึกษาให้เราปฏิบัติ ที่นี้เรามาเราศึกษา เราเกิดเวียนว่ายเราเกิดในวัฏฏะ เกิดในวัฏฏะมีกิเลสมีตัณหาความทะยานอยาก แต่เรามีอำนาจวาสนานะ เราเกิดมาเป็นมนุษย์ เกิดมาพบ

พระพุทธศาสนา แล้วได้มาบวชมาเรียนนี้ มาบวชมาเรียนเราตั้งใจของเราเรามาหาดิ หาคุณงาม
ความดี

แต่จิตใจของเราเนี่ยมันดีพอไหม ถ้าจิตใจของเรามันดีพอ จิตใจเนี่ยมันมีวุฒิภาวะ มัน
พัฒนาขึ้นมา เห็นไหม มันคุณงามความดีเนี่ยมันจะมองความดีออกใจ ถ้าจิตใจของเราองความดี
ไม่ออก เห็นไหม ถ้ามองความดีไม่ออก ดูโลกเขาสิ เราบวชใหม่ๆ มีคนพูดมาก “ท่านบวชแล้วนะ
ท่านต้องศึกษาสมุนไพโร ท่านศึกษาต้องศึกษาอย่างนั้น ศึกษาทางพรหมศาสตร์นะ เพื่อได้
สงเคราะห์โลก สงเคราะห์โลก” เขาพูดกันอย่างนั้น

เราบวชใหม่ๆ นะ ยังไม่ได้พรรษาเลย เสร้าใจมากเลย นั้นมันประเพณี ความเห็นของเขา
นี่ศาสนสงเคราะห์ เขาสงเคราะห์อย่างไรศาสนสงเคราะห์ แต่เราต้องสงเคราะห์ตัวเราเองก่อน เรา
มาหาความดี เรามีเป้าหมาย เราอยากจะพ้นจากทุกข์ ถ้าพ้นจากทุกข์มันต้องมีศีล สมาธิ ปัญญา
แล้วมันมีใครจะชี้ทางให้เรา ใครชี้ทางให้เรา มันแสวงหาแต่คนชี้บอกทาง คนบอกทางใครจะ
บอกให้ได้ที่ เห็นไหม เราจะแสวงหาทางนี้ เราจะออกทางนี้ เราจะไปให้ได้ เนี่ยมันวุฒิภาวะไป

เขาพูด เขาบอกว่า “ถ้าท่านบวชแล้วนะ ท่านต้องสงเคราะห์โลกนะ ท่านช่วยสังคม” เขา
พูดกันนะ เขามาสอนเราเลยละ บวชใหม่ๆ

เราคิดในใจของเรา อันนั้นมันเป็นเรื่องการสงเคราะห์โลก การสงเคราะห์โลกนี้เราพร้อม
แล้วเราถึงจะสงเคราะห์เขา เรายังเมตตาคนอื่น แล้วไม่เมตตาตัวเองเลยหรือ เมตตาคนนั้น สงสาร
คนนั้น เห็นอกเห็นใจคนอื่นไปหมดเลย เห็นอกเห็นใจคนอื่นไปหมดก็สึกไปมีคู่ใจใหม่ ก็สึกไป
ดูแลเขาไป ก็เห็นอกเห็นใจเขา เขาไม่มีคนดูแล เขาเป็นทุกข์เป็นยาก เขาไม่มีคนทำมาหากิน เขา
ไม่มีคนเลี้ยงไป สงสารเขา สงสารเขา เดียวโยมรอก่อนนะ เดียวจะสึก สึกแล้วจะไปสงเคราะห์ จะ
สงสารเขาอย่างนั้นหรือ นั้นเมตตาคนอื่น เมตตาคนอื่น ก่อนจะเมตตาเขาเรามีหลักหรือเปล่า
ก่อนจะเมตตาคนอื่นเราต้องเมตตาตนเราก่อน ถ้าเราเมตตาเราได้ เราจะมีจุดยืนของเรา แล้วเราจะ
ไม่ไปคลุกคลีอย่างนั้น คลุกคลีอย่างนั้น เห็นไหม มันเป็นความเศร้าหมอง ถ้าความเศร้าหมอง
ความเศร้าหมอง ถ้ามันเป็นของเศร้าหมองๆ

คูสิ จิตเดิมแท้ที่ส่องใส จิตเดิมแท้ที่หมองไปด้วยอุปกิเลส จิตเดิมแท้ที่ส่องใส จิตเดิมแท้ที่
เป็นผู้ข้ามพ้นกิเลส ถ้ามันส่องใสมันถึงจะเห็นของมันนะ น้ำใสเห็นตัวปลา อันนี้จิตมันเศร้าหมอง

ถ้าจิตมันเศร้าหมองแล้วมันจะไปเห็นอะไร มันจะไปรู้อะไร แล้วจะหาความดีอะไร เมตตาจะเมตตาใคร ถ้าไม่เมตตาเราก่อน ถ้าจะเมตตาเราก่อน เมตตาเราเมตตาที่ไหน

ถ้าเมตตาที่ไหน เห็นไหม คุณ อุปัชฌาย์ให้มาแล้ว เกสา โลมา นขา ทันดา ตโจ หน้าที่ของเรา หน้าที่ของเราเราทำตรงนี้ ถ้าเราทำตรงนี้ได้มันเป็นประโยชน์กับเรา ถ้าเราทำตรงนี้ได้ เราเมตตาเราไม่ได้ เมตตาหัวใจเราไม่ได้ เพราะหัวใจของเรานี้มันไม่ได้ฝึกฝน คุณ นี่เห็นไหม นักกีฬาเวลาเขาแข่งขันกีฬา เขาจบกีฬาแล้วนี่เขาได้เหรียญทอง ทำไมถึงได้เหรียญทอง เขามีการแข่งขันแล้ว แข่งขันแล้วเขาคัดเลือกเข้ารอบมาเป็นชั้นเป็นตอนเข้ามาแล้วนี่ เวลาเขาแข่งขันนัดชิงชนะเลิศ เขาชนะแล้วเขาถึงได้เหรียญทองมา

นี่ก็เหมือนกัน จะว่าเมตตาตน เมตตาตน เราทำอะไรมา ถ้าเราทำอะไรมา เราสงเคราะห์เราก่อน เราสงเคราะห์เราก่อน เราก็ต้องมีศีล สมาธิ ปัญญา ถ้ามีศีล สมาธิ ปัญญาขึ้นมา มันมีศีล สมาธิ ปัญญา นี่ความดีของเราความดีของเราใจ ความดีของเราความดีอัตตัตถสมบัติ สมบัติในใจ ถ้าสมบัติในใจ มันคิดเป็น พิจารณาเป็น มันมีหิริมีโอตตปปะ มันมีความเกรงกลัวมีความละอายต่อบาป มันมีความละอายนะ ถ้ามันไม่มีความละอายต่อบาป พอไม่มีความละอาย เห็นไหม นี่ที่ไม่เมตตาตน จะเมตตาคนนั้น เมตตาคนนี่ เมตตาอะไร? เมตตาอะไร?

นี่มันผลของวิญญูะ มันผลของวิญญูะ ทุกคนต้องเวียนว่ายตายเกิด แล้วเวียนว่ายตายเกิดในสถานะอะไร การเกิดและการดำรงอยู่และการสิ้นไปมันเป็นผลของวิญญูะ มันเป็นเรื่องจริง เห็นไหม จริงตามสมมุติ ว่าสิ่งนี้เป็นสมมุติ การเวียนตายเป็นสมมุติ สมมุติมันเป็นวาระ หมควาระมันก็เวียนว่ายตายเกิด นี่เป็นวาระของมัน นี่สมมุติสมมุติอย่างนี้ แต่มันจริง มันจริงตามสมมุติ

นี่ถ้าใครสร้างบุญสร้างกรรมมา เห็นไหม เวนกรรมของคน ผลของวิญญูะคือเวรกรรมมันให้เป็นอย่างนั้น เวนกรรมคืออะไร? เวนกรรมคือทัศนคติ มันเห็นดีเห็นงามอย่างนั้น เรบอกจ้จี้จ้ไชๆ แต่เขามีความเห็นอย่างนั้น นี่เวรกรรม นี่จริต แก่ยังงี้ จะเมตตาเขาจะเมตตาอย่างไร ในเมื่อมันเป็นอย่างนั้น มันเป็นอย่างนั้น ชาติมันเป็นอย่างนั้น เราจะเปลี่ยนชาติหนึ่งให้เป็นอีกชาติหนึ่ง เราจะทำอย่างไร แต่ถ้าเราเมตตาเราก่อน เห็นไหม เราก็เป็นชาติหนึ่งเหมือนกัน ถ้าเป็นชาติเหมือนกันนะ เราพยายามทำของเรา เรามีศีล สมาธิ ปัญญา เราพยายามปฏิบัติของเรา

แต่คนเกิดมา เห็นไหม คุณ หลวงตาท่านพูดเอง “นกมันยังมีรังมีรัง พระก็ต้องมีที่พึ่งอาศัย” ที่พึ่งอาศัยเราก็รักษา รักษาของเราพอสมควรแก่เรา คำว่า “พอสมควร” รักษาความ

สะอาดเท่านั้น มันจะดีสูงส่งขนาดไหน มันจะแบบว่าต่ำต้อยขนาดไหน เห็นไหม มันจะเป็น กระจับปี่ห้องหอนะ หรือว่ามันจะเป็นตึกเป็นล้านชั้น ๘๐๐ ชั้น ๙๐๐ ชั้น มันอยู่ที่การบำรุงรักษา อยู่ที่ความสะอาด กระจับปี่ห้องหอนะทำให้มันสะอาดนะ คุณสิ โครมาก็ชื่นใจทั้งนั้น โครมาเห็น มันตกใจนะ ทำไมมันเรียบง่าย ทำไมมันสบายขนาดนั้น

เราจะมีตึกกรมบ้านช่องขนาดไหน แต่ถ้าเราไม่ดูแลรักษาความสะอาด มันฝุ่นคลุ้งไป ไม่มีใครเขามอง แต่ถ้าไปทำความสะอาด ความสะอาดคืออะไรละ ข้อวัตร ข้อวัตร นี้ความสะอาดคือการบำรุงรักษา ถ้าเราดูแลอย่างนี้ได้ เรามาหาดินนะ ดินจากข้างนอกดีจากข้างใน ดินจากข้างนอก เห็นไหม ถ้าข้างนอกคือการฝึกหัดนะ ถ้าไม่มีข้างนอก ข้างนอกหมายความว่า ข้อวัตรปฏิบัตินี้ ถ้ามันไม่มีตัวนี้ขึ้นมาแล้วมันจะฝึกฝนใคร คนเรามาที่มันไม่รู้เหนือรู้ใต้หรือ คนไม่รู้เหนือรู้ใต้นะ ให้เขามาทำข้อวัตรนี้ทุกคนจะบอกว่า โอ้! บวชพระนะ ไม่ใช่สมัครมาเป็นเทศกิจ แหม มาทำความสะอาดมาวาด นี่ไม่ใช่เทศกิจ เทศกิจเขาทำความสะอาด เห็นไหม น้ำเสีย ร่องน้ำ ฝนตก น้ำไม่ไหล นี่พวกเทศกิจเขาทำ ไอนี้บวชพระมา

เทศกิจนี้อาชีพของเขา เขาสมัครเขาทำงานของเขา เป็นหน้าที่ของเขา เป็นสัมมาอาชีพะ เรานักพรตนักบวช เราไม่ใช่เทศกิจ แต่เป็นหน้าที่ของเรา เพราะเราเป็นคนอยู่คนอาศัย เราเป็นคนอยู่คนอาศัย เทศกิจนั้นหน่วยราชการเขาจ้าง เขาจ้างเป็นอาชีพของเขาเพื่อทำความสะอาด เป็นสมบัติสาธารณะบำรุงรักษา ของเรานี้มันเป็นหน้าที่ของเรา หน้าที่ของเราเห็นไหม เราไม่มีใครจ้าง แต่มันเป็นศรัทธา มันเป็นศรัทธามันเป็นความเชื่อ มันเห็นประโยชน์ มีครูบาอาจารย์เป็นคนคอยชี้แนะคอยบอก เพราะว่ามันเป็นหน้าที่ของเรา ถ้าหน้าที่ของเราหน้าที่มันคืออะไรละ หน้าที่มันออกมาจากใจออกมาจากเจตนา ถ้ามีเจตนา เห็นไหม เจตนาที่มันบำรุงรักษา เจตนาที่มันแก้ไข นั่นละมันมีผลกับใจ

นี่ไง ข้อวัตรปฏิบัตินี้เขาไว้ฝึกหัดใจ ถ้าไม่มีข้อวัตรปฏิบัติเราจะฝึกคนมาได้ยังไง เราจะฝึกหัดมันขึ้นมาได้ยังไง มันจะให้คนเข้ามาที่รู้เหนือรู้ใต้ได้ยังไง ถ้าบวชมาแล้วนี้ เห็นไหม บวชมาก็เป็นพระเหมือนกัน พระบวชมาเป็นพระเหมือนกัน แล้วพระกับพระมันจะมีใครใหญ่กว่าใคร มันไม่มีหรือ ไม่มี ไม่มีใครใหญ่กว่าใครหรือ พระเท่ากับพระ ศีล ๒๒๗ เหมือนกัน แต่ท่านมีคุณธรรม คำว่าคุณธรรมนั้นมันเกิดมาจากไหน เห็นไหม นักกีฬาเขาแข่งจบแล้วเขาได้เหรียญทอง

นี่เหมือนกัน ครูบาอาจารย์ท่านประพฤติปฏิบัติขึ้นมาท่านได้ผลหรือเปล่า ถ้าท่านได้ผลขึ้นมาท่านจะมีความสุขในใจของท่าน คำว่าได้ผลขึ้นมาเนี่ย นักกีฬาว่ายน้ำเขาต้องใช้กำลังของเขาไปไหน นักกีฬากรีฑาชนิดไหนก็แล้วแต่เขาต้องฝึกฝนทักษะของเขาไปไหน ทักษะแต่ละชนิดกีฬาเนี่ยเขาต้องฝึกฝนตามชนิดกีฬาประเภทนั้น

จิต! จิตถ้ามันจะฝึกหัดขึ้นมาเนี่ย มันจะทำสมาธิขึ้นมาเนี่ย ทักษะของมัน ทักษะของคนทีฝึกหัดสมาธิจะทำอย่างไร แล้วทักษะของคนทีออกฝึกหัดใช้ปัญญาเนี่ยเขาต้องมีทักษะของเขา ทักษะอันนั้น ประสบการณ์อันนั้น อันนั้นสำคัญ สำคัญเพราะอะไร? เพราะสิ่งทีเขาจะพัฒนาขึ้นมา เห็นไหม เราดูอากาศสิ อากาศในปัจจุบันนี้เราดูได้เพราะอะไร เพราะวิทยาศาสตร์มันเจริญเราเข้าใจได้หมด ว่ามันเกิดพายุอย่างไร เห็นไหม ความร้อนของน้ำทะเล ความร้อนของโลก มันสำคัญกว่าความร้อนที่อยู่บนบกนี้อีก นี่เพราะอะไร เพราะมันรวมตัวกันเนี่ยมันเป็นพายุ

นี่ก็เหมือนกัน ทักษะๆ ทีมันเป็นประสบการณ์ของมันเป็นของมัน มันรู้ ถ้ามันรู้ขึ้นมามันถึงเห็นความจำเป็นของข้อวัตรนี้ไง เพราะว่าอะไร นี่ไง นี่พายุมันจะเกิดขึ้นมาจากอุณหภูมินะ น้ำเนี่ยมันร้อนขึ้นหนึ่งองศาในทะเลนั่น มันจะเกิดพายุทีมันรุนแรงขนาดไหน

จิต! จิตถ้ามันมีคุณธรรมของมัน ทีมันทำของมันเป็นความเป็นจริงของมัน มันจะมีประโยชน์ขนาดไหน แล้วจิตทีมันเป็นสาธารณะ นี่ทีมันเก็บมันคูนมันแลนี่เพราะอะไร? เพราะจิตมันมีเจตนา มันมีเจตนามันมีคุณธรรมของมันในใจ ถ้ามันไม่มีเจตนาไม่มีคุณธรรมในใจ เห็นไหม นี่เรามาหาดิๆ นี่ เรามาหาดิทั้งพรรษากันแล้วนะ ๓ เดือนหมดไปแล้ว

พระในสมัยพุทธกาลทีว่าเวลาเขาธุดงค์ไป เขาเที่ยวไป ญาติพี่น้องเขาให้ผ้ามาเป็นผ้าฝ้ายหยาบๆ มาถึงแล้วนี่ เขาก็ไปข้างข้างให้หรือออกๆ แล้วกรอใหม่ กรอใหม่แล้วทอใหม่ๆ จนผ้าเนี่ยมีเนื้อละเอียด พอเนื้อละเอียดเสร็จแล้วนะ เห็นไหม เขาก็มาตัดเย็บกัน ตัดเย็บเสร็จตัดเย็บซ่อมนะ เขาภูมิใจนะ นี่เขามาหาดิๆ นี่ แต่เขามาหาดิทีไหน เห็นไหม เขาไปวิเวกไปธุดงค์กันนี่เขาไปหาหัวใจของตัว ไปหาศีล สมาธิ ปัญญาทีมันเกิดขึ้น หาทักษะ จิตทีมันฝึกหัด เห็นไหม ฝึกซ้อม ฝึกซ้อมให้เป็น แล้วลงแข่งขัน แข่งขันกับอะไร? แข่งขันกับธรรมกับกิเลส มันแข่งในหัวใจ

ถ้าจิตใจมันเป็นธรรมๆ นี่มันจะเกิดการแข่งระหว่างกิเลสกับธรรมมันต่อสู้กัน ถ้ากิเลสมันชนะนะ โอ๊ย มันเหยียบย่ำหัวใจ นี่ทุกข์มาก คอตกลอย แต่ถ้าวันไหนธรรมมันชนะนะ โอ้โฮ มันปลอดโปร่ง มันรื่นเริง มันมีความสุข อู๋ มันพอใจ อู๋ ธรรมะ เห็นไหม รสของธรรมชนะซึ่งรสทั้ง

ปวง มันมีคุณธรรม นี่เขาออกไปแข่งขัน ออกไปวิวะ แต่นี่ก็ออกไปเที่ยวรุกคืบ ไปหาญาติโยม ญาติโยมก็ให้ผ้ามา ผ้าเป็นผ้าฝ้ายเก่าๆ ผ้าฝ้ายหยาบๆ ก็เอามาทอ เห็นไหม มาข้างเขารื้อออกแล้ว มาทอ ทอเสร็จแล้วก็มาตัด ตัดเย็บไป ตัดแล้วเย็บด้วยกัน เห็นไหม ตัดเย็บด้วยกัน ตัดเป็นผ้า ย้อมผ้า พรุ่งนี้จะได้ผ้าใหม่ คินนั้นเป็นไขทองเสีย ตายในคินนั้น นี่ความผูกพัน เห็นไหม

มาหาดิ มาหาดินี้เรามาหามรรคหาผล เรามาประพฤติปฏิบัติเพื่อคุณงามความดี แต่ทำไม มาหาดิกับผ้าจีวร มาหาดิกับผ้าจีวร ผ้าจีวรเป็นธงชัยของพระอรหันต์ใช้ใหม่ นี่ผ้ากาสาพัศตร์ เรามั่นกันอยู่ที่นี่เราได้มา เห็นไหม บวชมานี้ถ้าบวชมีพ่อแม่ แม่ พ่อแม่ก็ซื้อหาบริวารมาให้ ถ้าไม่มีมา บวชมาอยู่วัด มาวัดมาว่าวัดก็หาให้ นี่แล้วถ้าบวชมาแล้วๆ เราก็มาฝึกหัด เห็นไหม นี่ผ้าขาวโยม ถวายมาเราก็ตัดเย็บของเราได้ ถ้าเราตัดเย็บขึ้นมา เราเย็บเอง เราย้อมเอง เราฝึกหัดเอง อยากได้ ประณีตเราก็ฝึกหัดเย็บด้วยจักรให้มันประณีต อยากได้สีดีๆ ขึ้นมา เราก็ฝึกหัดย้อมของเรา นี่เรา ทำของเราขึ้นมาเอง ถ้าเราบวชขึ้นมาแล้วนี่ เราหาได้ เราทำได้ เราอยู่ในสัปปายะ เห็นไหม หมู่ คณะเป็นสัปปายะ ครูบาอาจารย์เป็นสัปปายะ นี่เราก็แสวงหาอย่างนี้ได้

นี่ก็เหมือนกัน ของเขานี้ พระในสมัยพุทธกาลไปได้ผ้ามา ผ้ามั่นหยาบมารื้อออก ไปข้าง เขาทอให้เป็นผ้าละเอียด เป็นผ้าที่ดีแล้วมาตัดเย็บเป็นผ้าจีวร นี่ผ้าไตรจีวร คินนั้น...พรุ่งนี้จะได้ห่ม ผ้าจีวร นี่ได้รับถ่ายผ้า ปัจจุบันธรรมิจะจะได้เปลี่ยนผ้าจีวร นี่คิดถึงผ้าจีวร ตายลงคินนั้น ไปเกิดเป็น เส้นในผ้านั้น มาหาดิ หาดิจากมรรคจากผล มาหาดิจากเครื่องอัฐบริวาร มาหาดิจากสิ่งนี้ จิตใจมัน สูงมันต่ำมันแตกต่างกันไป

นี่ไง องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอนาคตังสญาณ ธรรมดา เห็นไหม เวลาพระเราเห็น พระองค์ไหนเป็นพระผู้ใหญ่แล้วมีผู้ใดอุปฐากอยู่ พระผู้ใหญ่องค์นั้นตายลง สิ่งที่เป็นบริวารจะ ตกกับพระที่อุปฐากนั้น ถ้าพระองค์ใดไม่มีผู้อุปฐากอยู่ เวลาพระองค์นั้นตายไปแล้วบริวารนั้น จะตกแก่ท่ามกลางสงฆ์ สงฆ์จะแจกกันว่า บุคคลคนใดควรจะได้ผ้านั้นไปใช้ เห็นไหม นี่ธรรมดา พอตายไปแล้วนี่ ผ้าใหม่ๆ ฟังตัดเย็บเลย เขาก็ต้องตกกับผู้ใดผู้หนึ่ง ฉะนั้น องค์สมเด็จพระ สัมมาสัมพุทธเจ้ามาเลย เห็นไหม ห้ามแจกนะ ผ้านี้ห้ามแจก ถ้าแจกไอ้เส้นตัวนั้น พระนั้นตายไป มาเกิดเป็นเส้น ถ้าแจกไปนี่เส้นจะเกิดความโกรธ เพราะเขาหวงของเขา ถ้ามัน โกรธขึ้นมาแล้วนี่ เส้นอายุขัยของมันแค่ ๗ วัน ถ้าโกรธนะ มันตายลงมันจะตกนรกอเวจีหนักไปเรื่อยๆ

เริ่มต้นจากมหาดี มหาดี นี้เริ่มต้นติดตรงนั้น แล้วพอติดตรงนั้นมันก็จะต่อเนื่องกันไป
 นั้น แต่เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าด้วยอนาคตังสญาณ อย่าแจกผ้านั้น ให้ผ้าแขวนไว้
 อย่างนั้น ให้ ๗ วันก่อน นี้เส้นมันก็นอนอยู่ที่ผ้านั้น ๗ วัน ของฉันๆ เห็นไหม ผ้านี้ของฉันๆ นี้มัน
 มีความสุข มันมีความสุขกับผ้านั้น มันไม่มีใครมาแตะใจ ลองใครไปแตะสิ แล้วเอาไปแบ่งกัน นี้
 เราไปห่มผ้า เรารู้ไหมว่ามีเส้นมีไรอยู่ในผ้าเรา เราก็ไม่รู้หรอก เพราะไอ้พวกเรานั้นตาเนื้อ มัน
 ไม่ใช่ตาขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามีอนาคตังสญาณตาทิพย์ ตาที่มองเห็นแล้วท่านเมตตา นี้อย่า
 ไปแจกนะ นี้แขวนไว้อย่างนั้นก่อน ให้ครบ ๗ วันก่อน เส้นมันก็มีความสุขของมัน นี้ ๗ วัน นี้
 ของฉันๆ นี้ ๗ วันมันตายไป มันตายไปด้วยบุญกุศลนะ ตายไปด้วยที่ว่าไม่มีใครไปทำให้มัน
 โกรธ ทำให้ผูกโกรธ ให้จิตใจมันโกรธ เห็นไหม โทสะให้ตกรอกเวจิ นี้ถ้าโทสะน้ำหนักมันก็
 ลงใต้อยู่แล้ว แต่นี้มันแบบว่าของฉันๆ ด้วยความสุขก็ไปเกิดบนสวรรค์ นี้ทำคุณงามความดี บวช
 เป็นพระมานี้ สวรรค์นี้ทำคุณงามความดีเราก็หาได้ แต่นี้ไปหามาจากผ้านี้ มหาดี มหาดีนี้

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามีอนาคตังสญาณนะ ถ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า
 ทอดธุระละ เพราะกรรมวินัยบังคับไว้แล้ว ของของนั้นมันตกแก่สงฆ์ สงฆ์นี้จะแจกกันใครก็ได้
 แล้วใครก็ได้พอเอาไปคนนั้นก็เอาไปใช้ตามกรรมวินัยตามลัทธิ แล้วไอ้เส้นตัวนั้นมันก็อยู่กับผ้า
 นั้น อายุขัยมันก็ ๗ วันอยู่แล้ว แต่ ๗ วันนะ พระองค์นั้นองค์ไหนใช้ไปมันก็อยู่ในผ้านั้น มันก็ไป
 ต่อต้านกัน ของฉันๆ ไอ้พระก็ห่มไป ไอ้นั้นมันก็ของฉันๆ อยู่ นั่น แล้วมันก็ด้วยความโกรธมันนะ
 เวลาตายไปมันก็ตกรอกเวจิ เรื่องของนามธรรม เรื่องของวิญญู

นี่เรามาหาดีหาดีที่ไหนล่ะ? ถ้าหาดีอย่างนั้นมันก็ลงอย่างนั้น แต่ถ้าเรามาหาดี เห็นไหม นี้
 เราตั้งใจมาทำคุณงามความดีของเรา ถ้าคุณงามความดีของเรา ในทางจงกรม นั่งสมาธิภาวนา
 เวลาทำข้อวัตรหรือเรามีหน้าที่การงาน ถ้าเรามีสติเราใช้สติปัญญายับยั้ง สติปัญญายับยั้งจิตของ
 เรา เห็นไหม นี้มันเป็นนามธรรมมันไม่ใช่ผ้าจีวรนะ มันเป็นนามธรรม นี้เรายับยั้งใจของเราไว้เลย
 ไม่ต้องว่าผ้าของฉันๆ หรือ นี่สมาธิของฉัน สติของฉัน ธรรมะของฉัน นี้ธรรมะของฉันมันก็
 เป็นอนัตตา มันก็ตั้งอยู่ชั่วคราว เห็นไหม เราก็ต้องตั้งสติของเรา ฝึกหัดของเราทำของเราขึ้นมาให้
 ได้ ถ้าทำของเราขึ้นมาให้ได้ สิ่งนี้มันจะเป็นธรรมโอสถ มันจะเป็นปัจจัยตั้ง มันจะเป็นสันติวิญญู
 ผู้ที่บวชอยู่ เวลาจิตเป็นสมาธิ จิตมันมีรากมีฐาน เห็นไหม เราก็จะทำให้มันเจริญงอกงาม
 ต่อเนื่องขึ้นไป มีเวลาเราก็จะฝึกหัดภาวนาของเราให้มันมากขึ้น ผู้ที่สึกสิกขาลาเพศไป ถ้าจิตของ

เขาเขาทำได้ เขาเคยบวชมา เคยได้ฝึกหัดมา เห็นใหม่ บวชมาในพุทธศาสนา มาฝึกหัด มาเป็นบัณฑิตๆ มันรู้ที่ไหน ถ้าบัณฑิตในทางโลก บัณฑิตเรียนจบนักธรรมโท นักธรรมเอก เห็นใหม่ มันก็ได้การศึกษามา

แต่ถ้าเราบวชมาเป็นพระ พระปฏิบัติ เห็นใหม่ บวชมาใน ๑ พรรษา เราจะไม่ไ้กระดาชไป ๑ ใบ กระดาชคือใบการันตีว่าฉันจบนักธรรมตรี แต่มันจะจบหรือไม่จบ มันจบด้วยการฝึกหัดการบ่มเพาะหัวใจ ถ้าหัวใจมาบ่มเพาะนะ เห็นใหม่ บวชอยู่ ๓ เดือน กินข้าวมือเดียว ๓ เดือน ทำไมอยู่ได้ เวลาสึกออกไปแล้วนี้จะกินข้าว ๕ มือ ๑๐ มือ นั้นจะไปฟุ่มเฟือย จะไปหาเงินไม่พอใช้นั้น แต่ถ้าบวชมาแล้วนั้น นี่เรากินข้าวมือเดียว ออกไปเราก็ประหยัดมัธยัสถ์ เห็นใหม่

เราไปศึกษาๆ ออกไปแล้วนี้ เราใช้ชีวิต ๓ เดือนแล้วนี้ทำไมเราใช้ชีวิตของเราได้ เวลาเราออกไปทำหน้าที่การงานแล้วนี้ ทำไมเราใช้จ่ายฟุ่มเฟือย เราหาเงินหาทองมาเพื่อประโยชน์อะไร นี่มันได้ประโยชน์ทั้งนั้น นี่บัณฑิตๆ มันอยู่ที่นี้ มันเอาสิ่งที่เรามาศึกษาพุทธศาสนาให้มันมีปัญหา มีความรู้ เป็นบัณฑิตใจ บัณฑิตคือการศึกษา รู้จักทิส รู้จักทิสทางของชีวิต ชีวิตจะดำเนินการต่อไปอย่างไร นี่พูดถึงว่าออกพรรษาแล้ว

แต่ผู้ที่ยังอยู่ในผ้ากาสาวพัสตร์ ห่มธงชัยพระอรหันต์ นี้แล้วจิตใจมันจะหันใหม่ มันจะหันไปไหน มันจะหันไปสู่จิรวรให้เป็นเส้นตัวนั้นใหม่ หรือจะหันเข้าสู่ศีล สมาธิ ปัญญา หรือมันจะหันเข้าสู่คุณงามความดีของเรา ถ้ามันจะหันไปไหน เราหันหัวใจของเราด้วยสติปัญญาของเรา เราจะควบคุมจิตใจของเราให้เป็นประโยชน์กับเรา เห็นใหม่ เรามาหาความดี ถ้าจิตใจมันมีคุณธรรม มันจะรู้ความดีอย่างไรเป็นความดีแท้ ถ้าจิตใจไม่มีคุณธรรมมันก็อ้างว่าดี มันดี มันบอกว่าดี ดี ดี ดี ของใครล่ะ มันดีของกิเลสไง ดีของตัวเราไง นี่มันดี ความลับไม่มีในโลก ใครทำคนนั้นก็รู้ทั้งนั้นล่ะ ใครทำมันก็ได้ทั้งนั้นล่ะ ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว สังฆธรรมนี้มันเป็นของจริง จริงๆ เลย จริงแท้ๆ เลย สังฆธรรม! แต่ถ้ามันเป็นความดีของเราล่ะ ของเรามันมีลับลมคมใน

มนุษย์เป็นสัตว์ประหลาด คิดอย่างหนึ่ง พูดอย่างหนึ่ง แล้วก็ทำอีกอย่างหนึ่ง เห็นใหม่ นี่ดีตรงไหนล่ะ แต่ถ้ามันเป็นความจริงของเรา มันก็พูดได้เต็มปาก เต็มปากเต็มคำ เห็นใหม่ ชื่อสัตย์ สุจริต ชื่อสัตย์มีคุณธรรม ถ้าชื่อ เห็นใหม่ ชื่อแต่เชื่อ ถ้าชื่อก็ชื่อใจ เราตรงไปมาใจ แต่กิเลสมันปลิ้นปล้อนอยู่ในใจ นี่มันปลิ้นปล้อน เราจะทำอย่างไร

นี่ที่เราभावมาประพฤติปฏิบัติก็ตรงนี้ ตรงที่ว่าในหัวใจเรามันมีกิเลสปลิ้นปล้อนอยู่ แล้วพอมันอวิชา อวิชาอยู่จิตใต้สำนึก เพราะความไม่รู้ ถ้าไม่รู้อะไรคืออวิชา ถ้ารู้แล้วคือจบ

อวิชาคือความมืด ที่ไหนมันมืด เปิดไฟมันก็สว่าง เปิดไฟขึ้นมามันก็เห็นภาพชัด ถ้าจิตใจเรามันยังไม่เข้าใจ มันยังไม่รู้เรื่อง มันอวิชา แต่ถ้ามันเอามาตีแผ่แล้วก็จบ เห็นไหม มันถึงต้องมีครูมีอาจารย์ไง ครูบาอาจารย์พยายามจะดึงตรงนั้นมา

หลวงปู่ขาวท่านไปเคารพหลวงปู่มั่น เวลาท่านบอกว่า นี่จะไปให้หลวงปู่มั่นช่วยอย่างนู้น ช่วยอย่างนี้ เวลาเข้าไปหาหลวงปู่มั่น หลวงปู่มั่นท่านเลยบอกเลย “ใจตัวเองนะไม่มอง มองแต่ครูบาอาจารย์ว่าจะรู้ใจเราหรือเปล่าๆ ทำไมใจตัวเองไม่ดู ทำไมจะให้คนอื่นมาดูใจของเรา” เห็นไหม นี่ไง นี่ครูบาอาจารย์ท่านเป็นหลักชัยของเรา แล้วก็หวังจะพึ่งครูบาอาจารย์ หวังจะให้ครูบาอาจารย์ท่านคอยชี้นำ การมาชี้นำๆ อย่งไรละ ชี้นำท่านชี้นำอยู่แล้ว เพียงแต่ว่าวุฒิภาวะของใจเรามันสูงหรือต่ำ ถ้ามันสูงขึ้นมานี้มันเห็นใจ มันเห็นมันยอมรับเหตุผล ถ้าจิตใจเรามันต่ำมันไม่รับเหตุผล มันคิดเอาข้างเดียว คิดของเราข้างเดียว คิดแต่ของเราว่ามันถูกต้องๆ นี่มาหาดิ เห็นไหม มาหาดิๆ ของใคร เราไม่รู้อะไรเป็นความดี

โลกเขาความดี คุณี อุ้หู วัดที่ไหนสูงส่ง วัดที่ไหนสิ่งก่อสร้างสวยงาม วัดที่ไหนมหัศจรรย์ อุ้หู วัดนี้สุดยอด วัดที่ไหนมันมีแต่ต้นไม้มีแต่ภูเขาเลากา วัดนี้ต่ำต้อย นั่นนะมุมมองของเขา มุมมองของโลกเป็นแบบนั้น แล้วเอาโลกเป็นใหญ่ เอาโลกเป็นใหญ่หรือเอาธรรมเป็นใหญ่ ถ้าเอาธรรมเป็นใหญ่มีข้อวัตรไฉน เห็นไหม คุณี มันจะต่ำต้อยขนาดไหน ถ้ามันมีข้อวัตร เห็นไหม เรียบ! วัดนั้นทำมีข้อวัตรปฏิบัติ วัดนั้นเข้าไปแล้วทั้ง

คุณี เวลาธุดงค์ไป เห็นไหม ในประวัติหลวงปู่มั่น ธุดงค์ไปถึงสระน้ำอันหนึ่งมันเงียบ ผิดปกติ พระจะไปใช้น้ำ ท่านบอกอย่าใช้นะ มันผิดปกติ เห็นไหม สุดท้ายแล้วท่านใช้ ประสพการณ์ของท่าน ท่านประสบของท่าน นี่สื่อสารกับผู้ที่ยึดครองคุณี สื่อสารกับพวกที่เขา ยึดครองคุณีแล้วสระน้ำนั้นว่า เขาพันพิชไว้อะไรไว้ บอกว่า พระมาพระจะใช้ เธออย่าทำอย่างนั้น ให้ดึงกลับให้เรียกมันกลับเขากลับไป จนหลวงปู่มั่นท่านพิจารณาของท่านจบแล้ว ท่านจึงบอก พระว่า ใช้ได้ เห็นไหม แม้แต่สระน้ำในป่านะ ครูบาอาจารย์ที่ท่านมีสติปัญญาท่านยังรู้เลยว่า อะไรควรไม่ควร อันนี้ใช้ได้หรืออันนี้ใช้ไม่ได้ มันผิดปกติ

นี่เหมือนกัน เขาไปวัดไปวา กัน คนที่มีสติมีปัญญาเขามองที่เดียวเขาก็รู้ แล้วเราละนี่คน โง่มากกว่าคนฉลาดมาก ถ้าคนโง่มาก คนโง่มากก็รู้อะไร คุณติ ตอนนี่วัฒนธรรมที่เขาวัดที่เขาวังที่เขาวีงในกรุงเทพฯ นี่เรื่องการท่องเที่ยว มันมาเที่ยวอะไร มันก็มาควัดนั่นล่ะ วัดสร้างเอาไว้ให้ฝรั่ง มันมาเที่ยว แล้วพระก็ขังตัวเองไว้ในกุฏินะ ห้ามออกมาคนเต็มหมดเลย คนนี้เต็มวัดเลย แล้วพระอยู่วัดไหนก็ต้องใส่กุญแจไว้ อยู่แต่ในห้อง อยู่ในกุฏิออกมาไม่ได้ วัดอย่างนั้นใช่ไหม

แต่วัดของเรา เห็นไหม ข้อวัตรปฏิบัติ วัดของเรานี้อยู่ที่มือนี่ นี่เราทำข้อวัตรเราปฏิบัติของเรา ข้อวัตรปฏิบัติไม่ใช่วัดร้าง แล้วสิ่งที่ปลูกสร้างมันจะต่ำต้อย โลกเขาจะไม่ให้มีค่าขนาดไหน แต่ถ้าเรามีข้อวัตรอยู่ ใครเขามารู้มาเห็น เห็นไหม คนโง่มากคนฉลาดมาก ไม่ต้องไปหวังคนโง่ คนโง่เขาไปเป็นเหยื่อ เป็นเหยื่ออยู่อย่างนั้น แต่คนฉลาดนะ เขาเข้ามาเขามองเขารู้เขาเห็น เขาคูเราก็คูออกแล้ว ถ้าเราคูออก เห็นไหม เราอยู่ของเราอย่างนี้ เราอยู่ของเรา เห็นไหม มันจะต่ำต้อยขนาดไหน

ดูบาตรสิ บาตรนี้ถ้าไม่ถึง ๒ นิ้วเขาไม่ให้เปลี่ยนนะ บาตรนี้ไม่ทะลุถึง ๒ นิ้วไม่ให้เปลี่ยน นี่ครูบาอาจารย์ที่ใช้ นะ นี่เราอยู่กับครูบาอาจารย์มา หลวงปู่ฝั้นบาตรของท่านไม่ให้ใครแตะเลย เพราะเราเห็น เราอยู่กับครูบาอาจารย์มา เราถึงทำของเรา นี่ไง บาตรนี้ตั้งแต่บวชมาไม่ให้ใครแตะเลย ตั้งแต่บวชมา ของเรานี้ตั้งแต่บวชมาเกือบ ๔๐ ปีแล้ว บาตรเราใบนี้ ทุกอย่างของเราใช้อยู่ ตั้งแต่บวช ตั้งแต่บวชมาจนเดี๋ยวนี้

เพราะเห็นเขาทำกัน ใจเห็น โลกมันเหลวไหลใจ เราจะไม่เหลวไหลอย่างนั้น เขาจะเอาก้านลาน เอาสุดยอด เอาทองคำมาแลกก็ไม่ได้ มันไม่มีประโยชน์หรอก มันเป็นประโยชน์ของเขา แต่หัวใจเราอ่อนแอ เราไม่มีจุดยืน ถ้าเรามีจุดยืนเราเข้มแข็งของเรา มันจะไม่มีอะไร นี่มันก็บริหารเท่านั้น เอาไว้ดำรงชีวิต ถ้าดำรงชีวิตของเรา เห็นไหม นี่เรามาหาดินนะ แต่หาดิหาดิด้วยอะไร ถ้าหาดิทางโลกเขาก็หาดิด้วยวัตถุ หาดิด้วยสังคัม

แต่ถ้าเราเป็นพระ เราจะหาคุณงามความดีในใจของเรา นะ นี่เดือนมาตลอดตั้งแต่ก่อนวันเข้าพรรษา แล้วนี่ก็ออกพรรษาแล้ว ตั้งแต่วันเข้าพรรษามา วันนี่วันออกพรรษา แล้วออกพรรษาแล้วนี่ ตอนนีเห็นไหม นี่พ้นจากอธิฐานพรรษา นี่รัตติราตรีเวณวิรัตถ์ล่วงพ้นราตรีไม่มีแล้ว เพราะว่ามันออกพรรษาแล้ว ต่อไปนี่ก็มีแต่ถือผ้าครอง นี่ออกพรรษา เห็นไหม ในพรรษาเราต้อง

แสวงหาอย่างนั้น ที่ว่าเรามาหาดิ คืออย่างไร ดีโลก ดีธรรม ถ้าเราเป็นพระปฏิบัติเรามีครูบาอาจารย์ เราจะต้องมีคุณธรรม ดีในหัวใจนี้

สิ่งข้างนอกมันแค่อาศัยเท่านั้น ของที่อาศัยนี้มันจะไปเทียบเคียงใครไม่ได้หรอก โลกนะ เดียวนี้มันเจริญูไซ้ไหม เขาใช้สัตตัญญาเช่าทั้งนั้น นี่ไปเช่ารถจะเช่าอย่างไรก็ได้ เครื่องใช้ไม้สอยเช่าได้ทั้งนั้น แล้วเขาเช่ามาที่เขาประดับมา ของเขาหรือของเขาเช่ามาก็ไม่รู้ เราไปเห็นแต่อยู่ที่ตัว คนคิดว่าเขามั่งมีศรีสุข เขาทุกข์จนเจ็บใจ เขาไปเช่ามา มันเอามาโปะๆ นี่ เราไปแข่งอะไรกับโลก ไร้สาระ! วัดกันที่คุณงามความดีนี้ วัดกันที่ข้อวัตรปฏิบัตินี้ วัดกันที่คุณธรรมนี้ มาหาดินี้หาดิ ที่นี้ ศาสนามันอยู่ที่นี้ ศาสนธรรม สัจธรรม ไม่ใช่วัตถุที่มาแข่งขันกัน ไม่ใช่สิ่งที่แสวงหามาเทียบกัน ไม่ใช่!

คนเราเกิดมานี้ คูลิ รูปร่างหน้าตาคนยังไม่เหมือนกันเลย รูปพรรณสัณฐานคนมันเหมือนกันที่ไหน มันอยู่ที่เวรที่กรรม แล้วนี่เราจะเอาอะไรไปแข่งกับเขา แต่โลกเขาจะแข่งกัน อย่างนั้น มันถึงเป็นเหยื่อไง มันถึงมีแซร์ลูกโซ่ มันมีแต่การหลอกลวงกันนี้ไง เราก็หนีเขามาแล้ว ละ เรามาทำของเราอย่างนี้ เราไม่เอาสิ่งนั้นเข้ามา

แต่พระอยู่กับโลก ถ้าไม่มีหลักมันก็เอาโลกเข้ามา แล้วก็ไปแข่งกับโลก น่าอาย เราอายมากนะ อายที่พระไปแข่งกับโลก โลกก็เป็นโลกใจ คูลิ เข้าๆ เข้ามาเขาใส่บาตรกัน เขาวิ่งมาขนาดไหน นั่นโลกทั้งนั้น แล้วเขามาหาเราทำไม เขามาหาใคร ทำไมเขาต้องจากกรุงเทพฯ วิ่งมาใส่บาตรที่นี้ เพราะอะไร แล้วเราจะกลับไปอยู่ที่กรุงเทพฯ วัดถุมนัมหาศาล เราจะกลับไปเป็นอย่างนั้นหรือ มันจะกลับตาลปัตรกันไซ้ไหม? พระจะเป็นโยม โยมจะเป็นพระไซ้ไหม?

เราไม่เป็นอย่างนั้น เราถึงหาดิเราต้องมีดีของเรา เราต้องมีคุณธรรมของเรา เรามีสัจจะของเรา เห็นไหม ตั้งใจ ออกพรรษาแล้วนี้ถ้าจะวิเวกจะยัง ใจก็ดูแลหัวใจของตัวเอง เราทำเพื่อประโยชน์ของเรา หากคุณงามความดี หากตัดตัดสมบัติ หากความจริง หากคุณธรรมเพื่อหัวใจของเรา เอวัง